

Számítógépes könyvfeldolgozás a pozsonyi Központi Közgazdaságtudományi Könyvtárban

Amikor — 1973-ban — a pozsonyi Központi Közgazdaságtudományi Könyvtár áttért a gyarapodási jegyzékek és a katalóguscédulák számítógépes előállítására, átalakították a tevékenység hagyományos szervezetét is.

Ennek megfelelően a következőképpen végzik a munkát. Minden új szerzeményhez két — megfelelően rovatolt — adatlapot csatolnak. Az adatlapok kitöltésének folyamatát két fázisra osztották. Az első fázisban (nyilvántartásbavétel és szerelés) még együtt halad a könyv és a két adatlap. Az első bibliográfiai adatlap kitöltése mellett a könyv nevezetes részéről (címlap, tartalomjegyzék, kolofon) másolatot készítenek, majd a könyvet a raktárba küldik. A másolat és az első, illetve a még kitöltetlen második adatlap átkerül a szalaglyukasztókhoz, akik ezek alapján lyukasztják a gyarapodási jegyzék bemeneti adatait.

A második fázisban a szakozók és a címleírók lépnek működésbe, a második adatlapon kiegészítik az első adatlap adatait. Ezáltal minden műről kiteljesül az a bemeneti adatmennyiség, amely — lyukszalagos áttétellel — alkalmas a gyarapodási jegyzékekhez használt címleírások végleges fejlesztésére, illetve a jegyzékek számítógépes előállítására.

A kimásolt nevezetes részekből történő szakozás és címleírási kiegészítés nem teszi sekélyesebbé a munkát, a művek megtekintésére csak ritkán van szükség.

Eltekintve a katalógus-adatok számítógépes rendszerben történő hasznosításának sokféle — a hagyományos feldolgozásnál el sem képzelhető — lehetőségétől, a Könyvtár megújított nyilvántartó szervezete is külön előnyöket produkált. Így a szükségképpen betartandó technikai fegyelem következtében minden új szerzemény a beérkezéstől számított harmadik napon a raktárba kerül, és a további folyamat során sem lehet kihagyni és félretenni egyetlen mű feldolgozását sem. A címlap-másolatok a kéthetenként megjelenő gyarapítási jegyzékek megjelenéséig tájékoztatják az olvasókat a legújabb beszerzésekről, azután pedig kiállítási célokat szolgálnak.

/CIBULKA, A.: *Priprava vstupných dát pre automatizovaný systém spracovania knižničných prírastkov v ÚEK Bratislava = Technická knižnica*, 19. köt. 11. sz. 1975. p. 307–316./

(Futala Tibor)

Komplex mikrofilm olvasó-nagyító készülék

Rendkívül sokoldalúan alkalmazható az új Regma gyártmányú (Regma Systeme 6000 Frankfurt 18, Pf. 180348) mikrofilm olvasó-nagyító készülék. Az LR 6

meg. A képtárolóból a képet a kérdező állomáshoz közvetítik. (Egy rendszerben legfeljebb 64 ilyen működhet.) Szükség esetén a mikrofilmről papírmásolat is készíthető.

A rendszerben minimálisan 72 ezer, maximálisan 76 millió felvétel tárolható és azonnal megtalálható. A feloldóképességgel kapcsolatban megemlíthető, hogy iratok A/4-es formátumban, 48 soros COM mikrolapok, soronként 120 jellel, kitűnően olvashatók.

/BIT Büro + Informationstechnik, 11. k. 12. sz. 1975. p. 30./

Mikrofilm a képernyőn

A mikrofilm tárolókapacitása az összes adathordozók között a legnagyobb, ha pedig a képek vagy rajzok tárolásáról van szó, semmivel sem helyettesíthető. A System Service Datavision néven számítógéppel segített információs rendszert hozott forgalomba, amelynek jelentős eleme a képernyő display és a mikrofilm adattároló.

A mikrofilmre felvett információkat kódolják és azokat ezen kódok alapján lehet később, a felvétel sorrendjétől függetlenül visszakeresni. A billentyűzetes képernyős display segítségével a keresési fogalmat kódolva viszik be a számítógépbe, ahol az a mikrofilmkocka címévé alakul át.

A kívánt mikrofilm felvételt (mikrofilmlapon, vagy 16 mm-es filmen) kikeresik az archívumból, TV kamerával letapogatják és átviszik a képtárolóba. Ezután (átlagosan 2 mp. elteltével) már a következő kérdés adható elnevezésű berendezéssel 16 mm-es, 35 mm-es tekercsfilm és mikrofilmlap olvasható, 13 különböző gyújtótávolságú, cserélhető objektív segítségével. A nagyítás lehetősége 8–48-szoros.

A papírnagyítások egyaránt készülhetnek negatív vagy pozitív filmről, a végtérkép mindig pozitív kép. A nagyítások háromféle méretű elektrosztatikus tekercspapírra készülhetnek, különböző hosszúságban. A példányszám 20 darabig beállítható. A filmtartó 360 fokos szögben elfordítható. A képernyőn A/4-es méretű oldal, vagy két A/5-ös méret olvasható.

/BIT Büro + Informationstechnik, 11. k. 10. sz. 1975. p. 59./
